

ประวัติ, ภูมิศาสตร์ และลักษณะทางนิเวศน์วิทยา

พืชสกุล Ixora นี้ Linnaeus ได้กำหนดขึ้นในตอนที่ตั้งชื่อพืชชนิดใหม่ซึ่งพบในอินเดียว่า Ixora coccinea Linn. แล้วพิมพ์ลงเป็นครั้งแรกในหนังสือ Species Plantarum ค.ศ. 1753 ต่อมาพิมพ์ลงใน Genera Plantarum ค.ศ. 1754 อีกครั้งหนึ่ง คำว่า Ixora นั้นแปลงมาจากคำสันสกฤตคือ Icvara หรือ Iswara ซึ่งหมายถึงพระอิศวรเทพเจ้าของชาวอินเดีย (ฮินดู) ชื่อ Sir William Jones ได้ให้ข้อสังเกตไว้ในหนังสือ Asiatic Revision iv : 251 ว่าเป็นชื่อที่ไม่เหมาะสม เพราะชาวอินเดียนับถือเทพเจ้าองค์เดียว คือพระศิวะ และนามอิศวรนั้นเป็นเพียงอิสรียยศของพระศิวะเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจของชนส่วนมากต่างถือว่าพระอิศวรกับพระศิวะนั้นคือเทพองค์เดียวกันนั่นเอง

พืชสกุล Ixora Linn. เป็นพันธุ์ไม้ในวงศ์ Rubiaceae จัดอยู่ใกล้ๆ กับสกุล Pavetta Linn. และสกุล Tarenna Linn. เท่าที่มีผู้สำรวจพบว่ามีประมาณ 200 กว่าชนิด แพร่กระจายอยู่ในเอเชียและแอฟริกาเขตร้อน มีบ้างในอเมริกาเขตร้อน แต่เป็นจำนวนน้อย Good (1964) ได้จำแนกพืชสกุลนี้ไว้ในกลุ่มที่เรียกว่าสกุลเอเชีย-ออสเตรเลียเขตร้อน เฉพาะในเขตเอเชีย มีการกระจายพันธุ์หนาแน่นอยู่ในเอเชีย-อาคเนย์มากกว่าแถบอื่น อันได้แก่ประเทศ พม่า ไทย อินโดจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

สำหรับในประเทศไทย Hooker (1882) ได้บันทึกไว้ใน Flora of British India ว่ามีพืชสกุลน้อยชนิดหนึ่งคือ Ixora opaca Wall. ex G. Don ต่อมา Craib ได้ทำการศึกษาและตรวจสอบพืชสกุล Ixora Linn. ชนิดต่าง ๆ ที่

เป็นของใหม่ บันทึกลักษณะลงใน Kew Bulletin (1911-1932) Pitard (1924) ซึ่งศึกษาพันธุ์ไม้ในประเทศอินโดจีน และรวมทั้งพันธุ์ไม้ที่พบในประเทศไทยด้วย ได้คัดคำบรรยายลักษณะพืชสกุล Ixora Linn. บางชนิดใน Kew Bulletin ลงใน Flore' Generale de L' Indo-Chine Geddes (1927) ซึ่งได้ศึกษาพันธุ์ไม้บางชนิดในประเทศไทย ได้บันทึกลักษณะ Ixora fusca Geddes ลงใน Kew Bulletin Corner (1941) ได้ทำการศึกษาพืชสกุลนี้ในมาเลเซียทั้งตัวอย่างแห้งและสด บันทึกลักษณะและคำวิจารณ์ลงใน Gardens' Bulletin Straits Settlements ในหัวข้อ Notes on the Systematic and Distribution of Malayan Phanerogames, IV: Ixora ซึ่งเป็นบทความที่มีข้อมูลและเหตุผลเป็นที่เชื่อถือได้ จึงถือเป็นพื้นฐานของการศึกษาเรื่องพืชสกุล Ixora Linn. ในประเทศไทยครั้งนี้

ต้นเข้มนักขึ้นอยู่ในที่ชุ่มชื้น ริมน้ำธาร ช้างน้ำตก ในป่าโปร่งริมทะเล พบมากในระดับความสูง 50 -800 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ชอบดินที่มีสภาพเป็นกรด และสภาพฝนตกหนัก สามารถทนทานต่อสภาพน้ำขังได้ดี เจริญงอกงามได้แม้ในที่ที่มีแสงแดดจัดหรือในร่ม แพร่พันธุ์ได้โดยการเพาะเมล็ด ปักชำ ตอนกิ่ง และคยเล็ก ๆ ที่งอกออกมาจากราก ให้ดอกตลอดปี หรือออกเป็นระยะ